

İŞSİZLİK SİGORTASI

Av Banu SÖZAL

506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun 2 nci maddesinde belirtilen sigortalılar, 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun geçici 20 nci maddesinde açıklanan sandıklara tabi sigortalıları (Geçici 20 nci madde kapsamında olmakla birlikte memur veya 22.01.1990 tarihli ve 399 sayılı Kamu İktisadi Teşebbüsleri Personel Rejiminin Düzenlenmesi ve 233 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Bazı Maddelerinin Yürürlükten Kaldırılmasına Dair Kanun Hükmünde Kararnameye tabi sözleşmeli statüde bulunanlar hariç), Müttekabilyet esasına dayalı olarak yapılan anlaşmalara göre çalışan yabancı işçiler, işsizlik sigortasından faydalanabilirler. İşsizlik sigortası primlerinin toplanmasından Sosyal Sigortalar Kurumu, diğer her türlü hizmet ve işlemlerin yapılmasından Türkiye İş Kurumu görevli, yetkili ve sorumludur.

Sigortalı işsizlere verilecek hizmetler;

- İşsizlik ödeneği verilmesi,
- Hastalık ve analık sigortası primlerinin ödenmesi,
- Yeni bir iş bulma,
- Meslek geliştirme, edindirme ve yetiştirme eğitimi verilmesidir.

İşsizlik ödeneği; hizmet akdinin feshinden önceki son üç yıl içinde;

- a) 600 gün sigortalı olarak çalışıp işsizlik sigortası primi ödemiş olan sigortalı işsizlere 180 gün,
- b) 900 gün sigortalı olarak çalışıp işsizlik sigortası primi ödemiş olan sigortalı işsizlere 240 gün,
- c) 1080 gün sigortalı olarak çalışıp işsizlik sigortası primi ödemiş olan sigortalı işsizlere 300 gün, süre ile işsizlik ödeneği verilir.

Günlük işsizlik ödeneği, sigortalının son dört aylık prime esas kazançları dikkate

alınarak hesaplanan günlük ortalama net kazancının % 50' sidir.

İşsizlik Sigortası Kanununa göre işsizlik ödeneği her ayın sonunda aylık olarak kişinin kendisine ödenir. İlk işsizlik ödeneği ödemesi, başvuruyu izleyen ayın sonunda yapılır.

İşsizlik ödeneği almakta iken; kurumca teklif edilen mesleklerine uygun ve son çalıştıkları işin ücret ve çalışma koşullarına yakın ve ikamet edilen yerin belediye mücavir alanı sınırları içinde bir işi haklı bir nedene dayanmaksızın reddeden sigortalı işsizlerin ödenekleri kesilir ve kalan işsizlik ödeneği hak sahipliği kaybedilir.

Gelir getirici bir işte çalıştığı veya herhangi bir sosyal güvenlik kuruluşundan yaşlılık aylığı aldığı tespit edilen sigortalı işsizlerin ödenekleri kesilir ve kalan işsizlik ödeneği hak sahipliği kaybedilir.

Kurum tarafından önerilen meslek geliştirme, edindirme ve yetiştirme eğitimini haklı bir neden göstermeden reddeden veya kabul etmesine karşın devam etmeyen ve haklı bir nedene dayanmaksızın Kurum tarafından yapılan çağrılar zamanında cevaplamayan, istenilen bilgi ve belgeleri öngörülen süre içinde vermeyen sigortalı işsizlerin işsizlik ödenekleri kesilir.

İşsizlik ödeneği damga vergisi hariç herhangi bir vergi ve kesintiye tabi tutulamaz, nafaka borçları dışında haciz ve başkasına devredilemez.

İşveren hizmet akdi 4447 sayılı Kanunun 51 inci maddesinde belirtilen haller dışında (örneğin: istifa, emeklilik, evlilik, işçinin hatası ve kusuru nedeniyle hizmet akdinin sona ermesi durumları) sona eren sigortalı işsizler için işten ayrılma bildirgesi düzenlemek zorunda değildir. 4447 sayılı İşsizlik Sigortası Kanununun 48 inci maddesine göre; işveren, düzenlemiş

olduğu İAB' yi Kurumun ilgili ünitesine 15 gün içinde vermekle yükümlüdür. Bu 15 günlük yasal süre, iş akdinin sona erdiği günü takip eden günden başlar. Sürenin son gününün resmi tatil gününe gelmesi halinde, bu süre resmi tatili izleyen ilk iş günü mesai saati bitiminde son bulur. Belgelendirilmek kaydıyla bildirgenin postaya verildiği tarih Kuruma verildiği tarih olarak kabul edilir. Sosyal güvenlik destek primi ödeyerek çalışanlar için işten ayrılma bildirgesi düzenleme zorunluluğu bulunmamaktadır.

Hizmet akitleri 4447/51 inci madde kapsamında sona eren sigortalı işsizlerin, hizmet akdinin sona ermesinden önceki son 120 gün içinde, hizmet akdi devam etmekle birlikte; hastalık, ücretsiz izin, disiplin cezası, gözaltına alınma, hükümlülükle sonuçlanmayan tutukluluk hali, kısmi istihdam, grev, lokavt, genel hayati etkileyen olaylar, ekonomik kriz, doğal afetler nedeniyle işyerinde faaliyetin durdurulması veya işe ara verilmesi halinde, son 120 günün hesabında prim yatırılmayan bu süreler kesinti sayılmamaktadır.

Askerlik nedeniyle yapılan iş akdi feshlerinde, iş akdinin fesh edildiği tarihten terhis olunan tarihe kadar geçen süre mücbir sebep olarak sayılmakta, fesih tarihi itibarıyla Kanunda yer alan son 120 gün ve son üç yıla ilişkin prim ödeme koşullarını sağlaması halinde sigortalı işsiz, askerlik görevini yerine getirdikten sonra terhis tarihinden itibaren 30 gün içinde başvurması halinde İşsizlik Sigortası Hizmetlerinden faydalanabilmektedir. 30 günden sonra başvuruda geciktirildiği süre toplam hak sahipliği süresinden düşülmektedir.

Sigortalı işsiz, İşsizlik ödeneği alırken gelir getirici bir işte çalışmaya başlaması durumunda (bir gün dahi olsa) işe girdiği tarihi takip eden günden başlayarak 15 gün içinde en yakın İŞKUR birimine bilgi vermesi zorunludur.